

# Sociale kaart van CompaNanny Texelstraat

## Inleiding

Er zijn geen duidelijke regels over wat er binnen de kinderopvang wel of niet mag met kinderen die opvallend gedrag vertonen. De Beroepscode Kinderopvang uit 2009 zegt hierover het volgende:

*'De pedagogisch medewerker oefent haar beroep uit op basis van deskundigheid. De pedagogisch medewerker kent de grenzen van haar beroep. De pedagogisch medewerker handelt bewust op grond van de kennis en ervaring die zij in de opleiding en in de praktijk heeft opgedaan. Zij kan vanuit die kennis en ervaring haar handelen altijd verantwoorden en bespreekbaar maken..'* (Beroepscode Kinderopvang, 2015, blz. 8)

## Fase gebonden of opvallend gedrag?

Fase gebonden gedrag is gedrag dat hoort bij bepaalde fasen van de ontwikkeling van kinderen, ze zullen hier uiteindelijk overheen groeien. Gedrag is opvallend wanneer een kind dreigt vast te lopen in zijn of haar ontwikkeling (Kuiper, 2008).

## De te volgen stappen

1. Signaleren van het gedrag en het probleem in kaart brengen door de Nanny, in overleg met directe collega's en de AL.
2. De AL overlegt met en informeert de pedagogisch coach, in eerste instantie door middel van het formulier 'Pedagogische vraag aan PC'. De pedagogisch coach informeert en overlegt met de vestigingsmanager.
3. Observatierapport: eventueel een nieuwe in laten vullen wanneer de vorige niet recent genoeg is. Het ingevulde observatierapport dient als basis voor het gesprek met de ouders.
4. Gesprek met ouders. De mentor van het kind maakt een afspraak met ouders zodat dit minder heftig overkomt dan wanneer de pedagogisch coach de afspraak maakt. In principe leidt de mentor het gesprek, de AL of pedagogisch coach ondersteunt haar hierbij. In het gesprek wordt het probleem met de ouders gedeeld en besproken wat CompaNanny kan bieden. Een plan van aanpak kan nu worden opgesteld en moet worden goedgekeurd door de ouders. Maak in dit gesprek direct een vervolgspraak voor de evaluatie van het plan van aanpak.
5. Doorverwijzen: dit gebeurt wanneer je denkt dat CompaNanny dit kind niet (meer) genoeg kan bieden. Gebruik voor het doorverwijzen deze sociale kaart met instanties en bijbehorende adressen.
6. Navragen: vraag altijd bij ouders na wat zij hebben gedaan met je aanbeveling tot doorverwijzen. Zijn ze bij de huisarts geweest? Zijn ze al bij iemand anders geweest of is er een afspraak gepland? Hoe is die afspraak verlopen? Gaat er iets gebeuren? Zo ja, wat? Zo nee, wat is hier de reden van? Wat kan CompaNanny betekenen bij eventuele behandeling? Bespreek ook wat de nieuwe stappen zijn.
7. Melding maken. Als ouders niks met de aanbevelingen doen of het probleem ontkennen, is dit een vorm van kindermishandeling, namelijk verwaarlozing.

Overleg in dat geval met het hoofdkantoor, het is mogelijk een zorgmelding te doen bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

### Opbouw sociale kaart

De sociale kaart is opgedeeld in verschillende categorieën. Per categorie staat welke gedragingen binnen deze categorie vallen, waar je extra informatie kunt vinden en waar je de ouders naar toe kunt doorverwijzen. Waar mogelijk zijn opties voor trainingen gegeven, interessant voor bijvoorbeeld een ouderavond, studiedag of voor het kind zelf.

De sociale kaart bevat geen volledige lijst met opties voor doorverwijzen. Aangeraden wordt om ouders altijd eerst naar de huisarts of het consultatiebureau te verwijzen. De sociale kaart fungeert dan als achtergrondinformatie voor ouders en medewerkers van CompaNanny, zodat ouders al een idee hebben welke richting ze op zouden kunnen voor hulp.

| Zorg                            | Wie                    | Wat                                                                      | Waar                                            |
|---------------------------------|------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Gemeente                        | Vrijwilligers          | A Hulp                                                                   | Amstelveen                                      |
| School                          | Ouder kind coach       | A Hulp                                                                   | Scholen zijn verdeeld onder ouder kind coachen. |
| School/BSO                      | Intern begeleider      | A Hulp<br>Toestemming ouders                                             |                                                 |
| www.sezo.nl                     |                        | A Hulp<br>Laagdrempelig opvoedadvies<br>Opvoedspreekuur<br>bv. homestart | Amstelveen, online                              |
| Specialistische hulp (B+C hulp) | www.ikzoekjeugdhulp.nl | B hulp –<br>Psychologische hulp                                          | Via huisarts of gemeente jeugdhulp              |
|                                 | www.ikzoekjeugdhulp.nl | C hulp –<br>Echtscheiding, angst, kindermishandeling                     | Kabouterhuis                                    |

## De categorieën

In de sociale kaart wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën:

## Inhoud

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| Sociale kaart van CompaNanny Texelstraat.....            | 1  |
| 1. Algemene hulpverleningsinstanties.....                | 4  |
| 2. Sociale contacten en omgangsvormen.....               | 6  |
| 3. Externaliserende problematiek .....                   | 8  |
| 4. Internaliserende problematiek.....                    | 10 |
| 5. Spraaktaalproblemen.....                              | 11 |
| 6. Moeite met slapen .....                               | 12 |
| 7. Moeite met eten en drinken .....                      | 13 |
| 8. Moeite met zindelijkheid.....                         | 14 |
| 9. Rouwverwerking en scheiding.....                      | 15 |
| 10. Automutilatie .....                                  | 17 |
| 11. Hechttingsproblematiek .....                         | 18 |
| 12. Vermoedens van kindermishandeling/verwaarlozing..... | 20 |

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

Door ouders na het doorverwijzen te vragen of zij tevreden zijn met de geboden hulp en het verstrekte adres, is het mogelijk de sociale kaart te optimaliseren.

### Als gedrag niet in de lijst staat

Deze sociale kaart bevat geen volledige lijst, het kan gebeuren dat een kind opvallend gedrag vertoont dat niet in één van de categorieën wordt genoemd. Volg dan ook de genoemde stappen en overleg met het hoofdkantoor over eventueel doorverwijzen.

## 1. Algemene hulpverleningsinstanties

Bij onderstaande hulpverleningsinstanties kun je terecht met meerdere vormen van opvallend gedrag, bijvoorbeeld als een kind een algemene ontwikkelingsachterstand laat zien en dus niet op één specifiek vlak. De instanties zijn ook te benaderen voor advies.

### Jeugdhulpverlening

Als wij een opvoed of ontwikkelingsvraag hebben kunnen wij contact met jeugdhulpverlener Laura IJzerloo. Laura heeft zelf een aantal jaar ervaring in de kinderopvang en heeft gewerkt met preventieve zorg. Laura mag doorverwijzen naar specialistische zorg. Ouders mogen op de hoogte gebracht worden over het feit dat Laura verbonden is aan CompaNanny. Ouders hoeven hierdoor niet zelf naar de gemeente of huisarts met een hulpvraag.

Laura kan benadert worden met vragen over hoe wij ouders kunnen benaderen, vragen over opvoeding en ontwikkeling met betrekking tot het kind en met vragen over toepassingen op de groep.

Een hulpvraag aan Laura kan gesteld worden per mail. Wanneer dit gebeurt met anonieme gegevens van de kinderen dan is er geen toestemming van ouders nodig. Wanneer het niet-anoniem is, is de toestemming van beide ouders nodig. Vanuit het mailcontact met Laura kan er gekozen worden voor een telefonisch afspraak of observatie-moment. Als we veelvuldig gebruik maken van Laura, kunnen we er voor kiezen haar tweejaarlijks langs te laten komen op consult-basis.

### Contactgegevens

Gemeente Amstelveen en Aalsmeer  
Laan Nieuwer Amstel 1  
1182 JR Amstelveen

T 020 - 545 7192  
M 06 - 4974 5885  
E [I.van.ijzerloo@amstelveen.nl](mailto:I.van.ijzerloo@amstelveen.nl)

### Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg draagt zorg voor kinderen tussen de 0 en 23 jaar (en hun ouders). Voor kinderen van 0 tot 4 jaar wordt deze zorg geleverd via het consultatiebureau. Voor het maken van een afspraak, ook voor het opvoedspreekuur, zijn de JGZ vestigingen in Amstelland van 08:00 tot 17:00 uur bereikbaar via het centrale nummer

### Contactgegevens

T 020 555 5964

## Home- Start

Home-Start weet voor welke uitdagingen en kansen een gezin kan komen te staan. Problemen met een van de kinderen? Weinig contact met vrienden of familie? Een steuntje in de rug nodig? Ervaren en getrainde vrijwilligers van Home-Start bieden opvoed- en gezinsondersteuning bij alledaagse, lichte opvoedvragen. Ouders, vrijwilligers en verwijzers in de buurt van onze Home-Start locatie kunnen rechtstreeks contact opnemen met onze coördinator(en). Let op: gezinnen kunnen alleen meedoen aan het Home-Start programma in hun eigen gemeente. De coördinator van de gemeentes Amstelveen en Aalsmeer is Vanessa Smit.

### **Contactgegevens:**

Humanitas Amstelland  
Bouwerij 4F (1e verdieping)  
1185 XX Amstelveen

06233806 op worden genomen met een kinderfysiotherapeut, het mag ook via de huisarts.  
De vergoeding van behandelingen verschilt per verzekering.

### **Contactgegevens dichtstbijzijnde fysiotherapeut:**

De kinderfysio  
Amsterdamseweg 209  
1182 GW Amstelveen  
06-15133228  
[info@dekinderfysioamstelveen.nl](mailto:info@dekinderfysioamstelveen.nl)  
<http://dekinderfysioamstelveen.nl/>

## 2. Sociale contacten en omgangsvormen

### Welke gedragingen?

Binnen deze categorie valt gedrag als het niet maken van (oog)contact met Nannies of andere kinderen, moeite met communiceren, brutaal terugpraten en negatieve aandacht vragen. Rond het vierde jaar kunnen de meeste kinderen goed contact maken, voor anderen blijft het nog moeilijk.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.opvoedadvies.nl/sociaalfobie.htm](http://www.opvoedadvies.nl/sociaalfobie.htm)
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

### Mogelijke trainingen

Voor weerbaarheidstrainingen neem contact op met de intern begeleider van school. School biedt diverse weerbaarheidstrainingen aan.

### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

### Contactgegevens:

Het is jouw spel  
Tom Lodewijklaan 7  
1183 WE Amstelveen  
06 – 50620714  
[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

### Kabouterhuis

Het kabouterhuis is een medisch orthopedagogisch centrum en kan komen observeren indien dat nodig wordt geacht door de Nannies van de groep of de ouders. Zij kunnen op locatie komen. Eventuele hulp kan ook op de opvang plaatsvinden, evenals thuis of op een locatie van het kabouterhuis

**Contactgegevens:**

Marne 127

1186 PJ Amstelveen

020 – 8100360

[Amstelveen@kabouterhuis.nl](mailto:Amstelveen@kabouterhuis.nl)

[www.kabouterhuis.nl](http://www.kabouterhuis.nl)

### 3. Externaliserende problematiek

#### Welke gedragingen?

Deze categorie omvat al het gedrag waarbij kinderen frustraties en emoties tonen aan de buitenwereld op een manier die door anderen als storend en lastig wordt ervaren. Denk bijvoorbeeld aan driftbuien, woedeaanvallen, veel huilen, andere kinderen pijn doen, slecht luisteren, druk of bewegelijk gedrag, pesten, moeite met stilzitten en moeite met concentreren.

#### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997
- [www.opvoedadvies.nl/drukgedrag.htm](http://www.opvoedadvies.nl/drukgedrag.htm)

#### Mogelijke trainingen

- Huilen, boos zijn, ruzie. Omgaan met emoties van baby's en jonge kinderen. [www.basta-trainingen.nl](http://www.basta-trainingen.nl)
- Tobbers en driftkickers: Sonja Bosch: [www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht](http://www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht)
- Drukke kinderen: [www.2btrained.nl](http://www.2btrained.nl)
- Dwarse peuters, een hele uitdaging: [www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm](http://www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm)
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen of coaching bij Chinski, [www.chinski.nl](http://www.chinski.nl)
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, [www.de-praktijk.info](http://www.de-praktijk.info)

#### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken. Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

#### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

#### Contactgegevens:

Het is jouw spel  
Tom Lodewijklaan 7  
1183 WE Amstelveen  
06 – 50620714

[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

### **Kabouterhuis**

Het kabouterhuis is een medisch orthopedagogisch centrum en kan komen observeren indien dat nodig wordt geacht door de Nannies van de groep of de ouders. Zij kunnen op locatie komen. Eventuele hulp kan ook op de opvang plaatsvinden, evenals thuis of op een locatie van het kabouterhuis

### **Contactgegevens:**

Marne 127

1186 PJ Amstelveen

020 – 8100360

[Amstelveen@kabouterhuis.nl](mailto:Amstelveen@kabouterhuis.nl)

[www.kabouterhuis.nl](http://www.kabouterhuis.nl)

## 4. Internaliserende problematiek

### Welke gedragingen?

Bij internaliserende problematiek worden de emoties naar binnen gericht waardoor innerlijke onrust ontstaat. Signalen hiervan kunnen zijn: teruggetrokken gedrag, depressiviteit, geen interesse hebben in gezamenlijke activiteiten, angst voor specifieke dingen of situaties, weinig emotie tonen en dichtslaan of imploderen.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- Angst hoort voor een deel bij de normale ontwikkeling omdat het bescherming biedt tegen gevaren. Angsten worden abnormaal wanneer ze intens, beperkend en hardnekkig zijn. Normale angsten zijn:
  - 0 – 6 maanden: harde geluiden
  - 6 – 12 maanden: vreemden, separatie
  - 2 – 4 jaar: monsters, donker
  - 5 – 7 jaar: rampen, ziekten
  - 8 – 11 jaar: schoolprestaties
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 9062832997
- BSO: Sonja Bosch: Geen toegang, speltherapie bij kinderen met ernstige gedragsproblemen.
- BSO: Carolijn de Beij (2008). Ik kan het niet! Over faalangst.

### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

### Contactgegevens:

Het is jouw spel  
Tom Lodewijklaan 7  
1183 WE Amstelveen  
06 – 50620714  
[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

## 5. Spraaktaalproblemen

### Welke gedragingen?

Binnen deze categorie vallen gedragingen als een aanzienlijke spraakachterstand, praten zonder adem te halen, weinig of niet praten, weinig of geen klanken maken, hese stem, problemen met het gehoor, helemaal niet praten enzovoort.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

[www.logopedie.nl](http://www.logopedie.nl)

[www.taalspraak.nl](http://www.taalspraak.nl)

### Mogelijke trainingen

Ouderavond 'Lezen doe je samen' door Margo van Schie-Basta.

[www.sprookjestheater.nl](http://www.sprookjestheater.nl) of via [www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht](http://www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht)

### Doorverwijzen

De logopedist behandelt stem-, spraak-, taal-, gehoor- en slikproblemen en bezoek je dus bij afwijkende mondgewoonten, articulatieproblemen, stotteren, broddelen, slissen, communicatieproblemen door verkeerde ademhaling, vertraagde spraakontwikkeling, aangezichtsverlamming en nasaliteit bij een gehemeltespleet. Waarschijnlijk is de logopedist vanaf najaar 2011 direct toegankelijk, dus zonder verwijzing van een huisarts. Een precieze datum is nog niet bekend.

Een Audiologisch Centrum is gespecialiseerd in onderzoek en advies bij gehoorproblemen en spraaktaalproblemen. Er vindt onderzoek plaats naar de ernst, oorzaken en gevolgen van gehoor- en/of spraaktaalproblemen, dit vindt plaats binnen een multidisciplinair team. Een verwijzing van de huisarts, kinderarts of kno-arts is noodzakelijk.

### Logopedist van Onderwijsadvies

Op de groep kan de logopedist van onderwijsadvies komen observeren. Deze persoon observeert en heeft interactie met het kind om de taalvaardigheid te toetsen.

### Contactgegevens:

Carien Deutman

023 5679851

[c.deuteman@onderwijsadvies.nl](mailto:c.deuteman@onderwijsadvies.nl)

[www.onderwijsadvies.nl](http://www.onderwijsadvies.nl)

### Contactgegevens dichtstbijzijnde Audiologisch Centrum:

VU medisch centrum

Afdeling Audiologie

De Boelelaan 1118

1081 HZ Amsterdam

020-4440 967

[www.ac-vumc.nl](http://www.ac-vumc.nl)

## 6. Moeite met slapen

### Welke gedragingen?

Incidentele slaapproblemen komen bij 30% van de kinderen voor, 5% heeft slaapproblemen met een chronisch karakter. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om problemen met inslapen, problemen met doorslapen, nachtmerries en slaapwandelen.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.lerenslapen.nl](http://www.lerenslapen.nl) → Kijk bij 'slaapproblemen' en 'slapen kun je leren'.
- [www.opvoedadvies.nl/slaapst.htm](http://www.opvoedadvies.nl/slaapst.htm)
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

### Mogelijke trainingen

- Slaap snel Droom wel: [www.xalia.nl](http://www.xalia.nl) of [ww.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht](http://ww.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht)
- Niet naar bed willen en andere slaapproblemen: [www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm](http://www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm)

### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

### Contactgegevens:

Het is jouw spel  
Tom Lodewijklaan 7  
1183 WE Amstelveen  
06 – 50620714  
[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

## 7. Moeite met eten en drinken

### Welke gedragingen?

Binnen deze categorie vallen kinderen die niet willen of niet kunnen eten en/of drinken. Dit kan een vorm zijn van aandachtvragen waarbij het gedrag vanzelf of met een andere aanpak zal overgaan, maar kan ook te maken hebben met verkeerd gebruik van mondspieren. Denk aan moeilijkheden bij de overgang van borstvoeding naar flesvoeding, leren eten met een lepel, eten en drinken uit de mond laten lopen en het weigeren van voedsel.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.kindervoedingscentrum.nl](http://www.kindervoedingscentrum.nl)
- [www.nee-eten.nl](http://www.nee-eten.nl): over kinderen die voeding weigeren.
- [www.prelogopedie.nl](http://www.prelogopedie.nl): informatie over hoe een (pre)logopedist jonge kinderen kan helpen met goed leren eten en drinken.
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

### Mogelijke trainingen

Als eten een strijd wordt: [www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm](http://www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm)

### Doorverwijzen

Met diverse eetproblemen kun je bij een (pre)logopedist terecht, bijvoorbeeld bij moeite met de overgang van borstvoeding naar flesvoeding en problemen met de mondmotoriek. Wanneer een kind eten blijft weigeren en het daardoor grote en ernstige problemen kan gaan ontwikkelen, is een bezoek aan de huisarts noodzakelijk. Deze kan de ouders doorsturen naar een eetteam of eetkliniek in een ziekenhuis, bijvoorbeeld het Juliana Kinderziekenhuis in Den Haag of het Emma Kinderziekenhuis AMC in Amsterdam.

### Logopedist van Onderwijsadvies

Op de groep kan de logopedist van onderwijsadvies komen observeren. Deze persoon observeert en heeft interactie met het kind om de taalvaardigheid te toetsen.

### Contactgegevens:

Carien Deutman

023 5679851

[c.deuteman@onderwijsadvies.nl](mailto:c.deuteman@onderwijsadvies.nl)

[www.onderwijsadvies.nl](http://www.onderwijsadvies.nl)

## 8. Moeite met zindelijkheid

### Welke gedragingen?

In principe wordt niet of met moeite zindelijk worden van kinderen pas zorgwekkend wanneer een kind 4 jaar is. Het is wel belangrijk om voor die tijd al met ouders te praten wanneer hun kind moeite heeft met of geen interesse toont in zindelijk worden.

Verder valt binnen deze categorie bijvoorbeeld een kind vanaf 6 jaar dat zelf aangeeft last te hebben van zijn of haar bedplassen. Er wordt van bedplassen gesproken wanneer een kind van 5 tot 7 jaar de laatste drie maanden vaker dan twee keer per week in bed heeft geplast, bij een kind ouder dan 7 jaar als het vaker dan één keer per maand in bed plast. Bedplassen is meer dan alleen een nat bed, het is ook verstoorde slaap en kan invloed hebben op het zelfvertrouwen van het kind.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.opvoedadvies.nl/zindelijkheid.htm](http://www.opvoedadvies.nl/zindelijkheid.htm)
- [www.gezondheidsplein.nl](http://www.gezondheidsplein.nl) → Snelzoeken: bedplassen → Dossier Bedplassen

### Doorverwijzen

Verwijs ouders die zich zorgen maken door naar de huisarts. Deze kan vaststellen of het gaat om een lichamelijke afwijking (zelden) of om een ander probleem. Vervolgens kan worden gekeken naar diverse behandelmethoden, zoals een plaswekker, 's nachts wakker maken, een beloningssysteem of medicatie. Diverse ziekenhuizen hebben een plas- en/of poeppoli waar een multidisciplinair team samenwerkt om tot een goede diagnose en behandeling te komen. De huisarts heeft hier meer informatie over.

## 9. Rouwverwerking en scheiding

### Welke gedragingen?

Kinderen kunnen op elke leeftijd te maken krijgen met rouwverwerking, de redenen van rouwverwerking kunnen zeer verschillend zijn. Zo kan een gezinslid van het kind overlijden of wellicht één van de vriendjes. Wanneer iemand plotseling overlijdt, heeft dit op een andere manier impact op een kind dan wanneer er wegens ziekte al langere tijd aandacht aan kan worden besteed. Een scheiding van de ouders is voor een kind ook een vorm van rouw omdat je afscheid moet nemen van je vertrouwde leefomgeving.

### Extra informatie

- [www.achterderegenboog.nl](http://www.achterderegenboog.nl): Stichting voor kinderen en jongeren die te maken hebben (gehad) met een sterfgeval binnen het gezin.
- [www.rouwboeken.nl](http://www.rouwboeken.nl): boordevol boeken over rouwverwerking, ook kinderboeken.
- [www.in-de-wolken.nl](http://www.in-de-wolken.nl): boeken en materialen bij verliessituaties.
- [www.opvoedadvies.nl/scheiding.htm](http://www.opvoedadvies.nl/scheiding.htm)
- [www.echtscheiding-wijzer.nl/begeleiding-kinderen-scheiden.html](http://www.echtscheiding-wijzer.nl/begeleiding-kinderen-scheiden.html)
- Boek: Liesbeth Groenhuijsen: En ze leefden nog lang en gelukkig. Kinderen en echtscheiding.
- Boek: Kes Grey: Papa-mama lijm.

### Mogelijke trainingen

- Diverse trainingen bij Pedagogische Adviespraktijk Thuis: [www.pedagogischadvies.eu](http://www.pedagogischadvies.eu)
- Leven met verlies: [www.2btrained.nl](http://www.2btrained.nl)
- De gevolgen van echtscheiding voor kinderen: [www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm](http://www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm)
- Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, [www.de-praktijk.info](http://www.de-praktijk.info)

### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

**Contactgegevens:**

Het is jouw spel

Tom Lodewijklaan 7

1183 WE Amstelveen

06 – 50620714

[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

**Kabouterhuis**

Het kabouterhuis is een medisch orthopedagogisch centrum en kan komen observeren indien dat nodig wordt geacht door de Nannies van de groep of de ouders. Zij kunnen op locatie komen. Eventuele hulp kan ook op de opvang plaatsvinden, evenals thuis of op een locatie van het kabouterhuis

**Contactgegevens:**

Marne 127

1186 PJ Amstelveen

020 – 8100360

[Amstelveen@kabouterhuis.nl](mailto:Amstelveen@kabouterhuis.nl)

[www.kabouterhuis.nl](http://www.kabouterhuis.nl)

## 10. Automutilatie

### Welke gedragingen?

Automutilatie is een ander woord voor zelfbeschadiging of zelfverminking. Mensen gebruiken dit bijvoorbeeld om geestelijke pijn om te zetten in lichamelijke pijn, om (onbewust) de omgeving te manipuleren, om aandacht te vragen of om door de pijn andere, onaangename dingen te vergeten. Het is dan een soort overlevingsmechanisme. Denk bij automutilatie bij jonge kinderen bijvoorbeeld aan hoofdbonken, aan eigen haren trekken of ernstig nagelbijten. Het gaat hierbij dus over onderliggende frustraties of problemen die opgespoord moeten worden. Ga goed na of dit een meldcode waardige situatie is. Je mag hen altijd bellen om informatie te vragen.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

[www.zelfbeschadiging.info](http://www.zelfbeschadiging.info)

### Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

### Contactgegevens:

Het is jouw spel  
Tom Lodewijklaan 7  
1183 WE Amstelveen  
06 – 50620714  
[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

### Meldcode Veilig thuis

#### Contactgegevens:

0800 2000  
[www.veiligthuis.nl](http://www.veiligthuis.nl)

## 11. Hechtingsproblematiek

### Welke gedragingen?

Wanneer kinderen geadopteerd zijn, zichzelf of een ouder zijn opgenomen in het ziekenhuis of bijvoorbeeld bij psychische problematiek van de ouder, kunnen kinderen problemen met hun hechting krijgen. Signalen hiervan kunnen zijn: snel de groep van de opvang op komen en geen aandacht meer hebben voor de ouder; bij het ophalen niet meewillen met de ouder; extreem vrij voelen in de meeste of alle situaties; vreemde ruimtes zonder moeite verkennen; zeer angstig reageren, ouder niet willen laten gaan. Bij wat oudere kinderen: zich niet laten aansturen, zich niks aantrekken van regels, totaal de eigen gang gaan.

### Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.nji.nl](http://www.nji.nl) → Kennis → Dossier: Hechting en hechtingsproblemen
- [www.vdstam.nl](http://www.vdstam.nl) → Informatie → Ontwikkeling → Hechting
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen.

### Mogelijke trainingen

Pedagogische Adviespraktijk Thuis  
[www.pedagogischadvies.eu](http://www.pedagogischadvies.eu)

### Doorverwijzen

Of echt sprake is van een hechtingsstoornis kan alleen door een daarvoor opgeleide hulpverlener vastgesteld worden. Verwijs ouders daarom door naar de huisarts of naar een instantie zoals gemeld bij 1. Algemene hulpverleningsinstanties.

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

### Speltherapie

Speltherapie kan een effectief hulpmiddel zijn om een gestagneerde ontwikkeling van het kind weer op gang te brengen. Het geeft de mogelijkheid nieuwe ervaringen op te doen waardoor het kind emotioneel en cognitief nieuwe inzichten kan verwerven.

**Contactgegevens:**

Het is jouw spel

Tom Lodewijklaan 7

1183 WE Amstelveen

06 – 50620714

[www.hetisjouwspel.nl](http://www.hetisjouwspel.nl)

## 12. Vermoedens van kindermishandeling/verwaarlozing

### Welke gedragingen?

Zie de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' voor een uitgebreide beschrijving van gedragingen die binnen deze categorie vallen.

Binnen deze categorie hoort in ieder geval ook gedrag dat niet bij de leeftijd hoort, denk hierbij aan jonge kinderen die meer over seks weten dan je bij hun leeftijd zou mogen verwachten. Ook ouders die probleemgedrag ontkennen of niks doen met je aanbevelingen om door te verwijzen vallen binnen deze categorie.

### Extra informatie

Zie 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' voor verwijzingen naar extra informatie. Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- [www.watkanikdoen.nl](http://www.watkanikdoen.nl)
- [www.kindermishandeling.nl](http://www.kindermishandeling.nl)

Er zijn verschillende vormen van kindermishandeling:

- Seksuele mishandeling: seksuele aanrakingen die een volwassene een kind opdringt.
- Lichamelijke mishandeling: alle vormen van lichamelijk geweld.
- Emotionele of geestelijke mishandeling: een volwassene scheldt het kind regelmatig uit, doet vaak afwijzend en vijandig tegen het kind of maakt het kind opzettelijk bang.
- Lichamelijke verwaarlozing: kind krijgt niet de zorg en verzorging die het nodig heeft.
- Emotionele of geestelijke verwaarlozing: doorlopend tekort aan positieve aandacht voor het kind. Het negeren van de behoefte aan liefde, warmte, geborgenheid.
- Getuige zijn van geweld tussen ouders of verzorgers.

### Doorverwijzen

#### Meldcode Veilig thuis

##### Contactgegevens:

0800 2000

[www.veiligthuis.nl](http://www.veiligthuis.nl)

#### De kindertelefoon

##### Contactgegevens:

De Kindertelefoon

0800-0432

[www.kindertelefoon.nl](http://www.kindertelefoon.nl)